

09/04/08

Vieną dieną Gadadhara Pandit das ir aš pasinaudojome galimybe, kad esame Niujorke ir nusprendėme nupirkti garso aparatūrą festivalių turui Lenkijoje. Po keletos valandų pastebėjau, kad darosi vėlu.

- Jau beveik penkios vakaro, - pasakiau. - Jei norime spėti į vakaro programą šventykloje, mums reikia paskubėti. Pasigaukime taksi.

Kai stovėjome ant gatvės kampo bandydami susistabdyti taksi, pasisukau į Gadadharą:

- Turiu keletą klausimų apie Niujorką kitam savo dienoraščio skyriui, - pasakiau.

- Taksistas galėtų būti tinkamas žmogus paklausti.

- Ši mintis skamba gražiai, - pasakiau, - tik nesitikiu, kad jis žinos daugiau, nei kai kurias turistų lankomas vietas.

Po dvidešimties minučių jau buvome pradėję nusivilti, kai netikėtai geltonas taksi staigiai išsuko iš eismo juostos ir suspiegus stabdžiams sustojo tiesiai priešais mus.

Vairuotojas pažvelgė pro langą.

- Kur jūs, vaikinai, norit važiuoti? - paklausė jis sodriu niujorkietišku akcentu.

- Antroji aveniu, 26, - suklykė Gadadhara, bandydamas perrėkti mašinų gausmą.

Vos spėjome įlipti, kai taksi didžiuliu greičiu pajudėjo nuo šaligatvio krašto ir įsimaišė tarp kitų automobilių. Vairuotojas pažvelgė į mus per užpakalinio vaizdo veidrodėlį.

– Niekas nenorėjo sustoti jūsų paimti, ar ne vaikinai? - paklausė jis.

Jis pilnai atsigręžė, kad galėtų tiesiai pažvelgti mus.

- Žmonės pernelyg greitai kritikuoti, - tęsė jis. - Mes turime gerbti kitus. Štai ką noriu pasakyti. Turiu galvoje, kad jūs, vaikinai, apsirengę kitaip, bet tai nereiškia, kad nesate geri žmonės. Suprantate, ką noriu pasakyti?

- Taip, sere, - atsakiau nervingai, - bet ar nemanote, kad turėtume žiūrėti į kelią?

- Automobilis – jis važiuoja pats, - atsakė vairuotojas juokdamasis. - Tiesiog reikia jo paprašyti. Būtent taip sako vienas iš mano draugužių. Perskaičiau tai toje knygoje. Koks jos pavadinimas?

Jis vėl atsigręžė įkelią.

- A, taip, - prisiminė jis. - „Taksisto išmintis“. Ar skaitėte ją?

- Ne, sere, - atsakiau, - nemanau, kad skaičiau.

- Neskaitėte šios knygos? - nustebo jis. - Tai mano mėgstamiausia knyga.

Jis nutilo.

- Gyvenate netoliese? - paklausė jis.

- Ne, - atsakiau. - Aš nuolat keliauju. Porai savaitių važiuoju į Angliją.

- Anglija, - tęsė jis, - ji vadinta Britanija. Tada atkeliavo žydų gentys, jie kalbėjo jidiš ir naudojo daug 'ish', taigi pavadino juos British (liet. britais).

Gadadhara ir aš pažvelgėme vienas į kitą.

- Tai dar vienas dalykas iš tos knygos, - pasakė jis juokdamasis. - Prieš 20 metų atvažiavau čia iš Pakistano, kiekvieną dieną vairuoju taksi. Mačiau, kaip kai kurie žmonės juokėsi iš jūsų, vaikinai, stovinčių ties gatvės kampu. Leiskite man pasakyti, kokia yra šio miesto bėda. Žmonės per daug materialistiški, štai ir viskas.

Nusprendžiau pabandyti gauti atsakymų, reikalingų mano dienoraščio skyriui.

- Ar galėčiau užduoti keletą klausimų? - pasiteiravau.

- Žinoma, - atsakė jis, - bet pirmiausia norėčiau pasakyti, kad aš jus, vaikinai, pažįstu. Mačiau jus dainuojančius gatvėje. Jūs maloniai elgiatės su visais. Jūs niekeno neišskirate. O aš kiekvieną dieną matau visokias baisybes. Turiu galvoje, kad aną dieną vaikinas buvo nušautas tiesiai priešais mano taksi. Kas atsitiko šiam pasauliui?

Jis akimirką patylėjo.

- Kada žmonės pradės mokytis tolerancijos ir meilės? - paklausė jis jausmingai.

Pradėjau kažką sakyti, bet jis tęsė:

- Pasakysiu jums, - tarė jis, - tai atsitinka, kai žmonės tampa religingi. Religija yra vienintelis dalykas, ką mes turime bendra. Turiu galvoje, kad mes visi esame Dievo vaikai. Ar ne tiesa?

Prieš man bandant atsakyti, jis tęsė:

- Tačiau turiu jums, vaikinai, atlikti išpažintį, - pasakė jis. - Nesu geras musulmonas. Turiu galvoje, kad nesilenkiu penkis kartus per dieną ir reguliariai nevaikštau į mečetę. Man tikrai dėl to nesmagu.

- Tačiau atrodo labai dorybingas... - pasakiau aš.

- O kartais nusikeikiu, - pertraukė jis. - Tačiau pažadu, prie jūsų, vaikinai, nesikeiksiu. Mano mula kartą man pasakė, kad Dievas duoda ir atleidžia. O mes? Mes gauname ir užmirštame.

Kaip tik tą akimirką policijos automobilis pralėkė pro mus gretimoje juostoje. Mūsų vairuotojas pristabdė ir pasuko važiuoti už policijos automobilio.

- Kam tai padarėte? - paklausiau.

- Leiskite Jums papasakoti, pone, - atsakė jis, - visuomet geriau būti už policijos automobilio. Omaras, mano draugas, taip sako. Tai kažkas panašaus į gyvenimišką filosofiją, ar ne?

- Taip, tikrai taip, - atsakiau. - Dabar norėčiau paklausti...

Jis vėl mane pertraukė.

- Ar atsimenate, kaip talibai prieš keletą metų nugriovė didžiules Budos statulas Afganistane? - paklausė jis.

- Taip, žinoma tai atsimenu, - atsakiau.

- Taigi verkiu, kai pamačiau nuotraukas, - pasakė jis. - Turite gerbti visas religijas. Visos jos garbina tą patį Dievą. Smerkiate vieną, reiškia smerkiate ir kitą. Suprantate, ką noriu pasakyti?

- Taip, suprantu, - pasakiau, - ir norėčiau, kad daugiau žmonių...

- Mano filosofija tokia – žmogus turi daryti gera kitiems, - tęsė jis. - O geriausias būdas, kaip galėtumėte padėti kitam žmogui – paskatinti jį sekti savo religija. Nėra prasmės smerkti jo religijos. Ir leiskite man pasakyti, kokia yra visų pasaulio bėdų priežastis. Norite žinoti?

- Taip, sere, - atsakiau, bandydamas būti kantrus. - Norėčiau sužinoti.

- Sužinojau tai visus šiuos metus vairuodamas taksi, - pasakė jis. - Bėda ta, kad žmonės per nelyg materialistiški. O dar blogiau tai, kad jie materializmą perkelia į religiją. Jie eina į mečetę, bažnyčią, ar šventyklą ir prašo Dievo materialių dalykų. Pone, yra tik vienas dalykas, kurio galite prašyti Dievo. Ar žinote, kas tai?

Nustebęs, koks jo gilus suvokimas, netekau žado.

- Tarnystė, - pasakė jis. - Turime prašyti tik tarnystės. Mes sukurti Dievo tam, kad Jam tarnautume. Ir niekam kitam. Tai natūralu. O jei darysite viską natūraliai, būsite laimingi. Ar teisingai suprantu?

- Pataikėte kaip pirštu į akį, - pasakiau, prisimindamas, kaip jo žodžiai lyg aidas atkartoję Rūpos Gosvamo atsidavimo tarnystės apibrėžimą.

- Viso to išmokau vairuodamas taksi, - pakartoję jis su šypsena, vėl per petį pažvelgdamas į mus.

- Žiūrėkite, vilkikas! - suklykiau.

Jis greitai apsigrėžė ir mikliai išvengė sunkvežimio.

- Matau daugiau, kas vyksta aplinkui, nes nesirūpinu, ar rasiu vietą stovėjimo aikštelėje, - pasakė jis juokdamasis. - Tai irgi iš tos knygos.

Mes kurį laiką nardėme automobilių sraute ir tuomet jis vėl prakalbo.

- Šiais laikais religijoje viskas supainiota, - tarė jis. - Žmonės garbina Dievą dėl neteisingų priežasčių. Štai kodėl daug žmonių atsisako religijos. Vienas mano geriausias draugas, Hafizas, pernai tapo ateistu. Ar mes dar turime ką nors bendra? Vieną dieną jis pasakė: 'Įrodyk, kad yra Dievas'. Pasodinau jį ant užpakalinės sėdynės ir atsisėdau šalia. Pasakiau: 'Tai tikėjimo klausimas, Hafizai'.

- Jis atsakė: 'Aš neturiu tikėjimo'.

- Aš pasakiau: 'Tu tiki, kad Atlanto vandenynas neišsilies per kratus? Tu tiki, kad žvaigždės iš dangaus nenukris ant Niujorko ir nesugriaus jo, ar ne? Taip, tu tiki. Ir žinai ką? kažkas visa tai kontroliuoja. Ir tas kažkas yra Dievas. Tai nevyksta atsitiktinai.

- Po to pokalbio Hafizas tapo agnostiku. Jis pradėjo tikėti, kad 'kažkas tenai yra'.

- Bet jūs, vaikinai, jūs visada padedate žmonėms tapti religingiems. Štai kodėl man patinkate. Gyvenate dėl kitų. Aš gyvenu dėl savęs, tiesiog vairuoju taksi. Žinau, kad Alachas labiau patenkintas jumis, nei manimi. Jūs ir lyjant lietui, ir sningant išeinatė į gatves ir Jam dainuojate. Mačiau jus. Štai dėl ko pasisodinau jus į savo taksi.

- Sere, - pasakė Gadadhara, - tai mūsų šventykla, štai ten.

- O, ji nuostabi, - pasakė jis, - tiesiog nuostabi.

Kai privažiavome šaligatvį, vairuotojas atsigrėžė.

- Ei, draugužiai, - pasakė, - važiavote mano sąskaita. Man tikrai patiko kalbėtis su jumis.

- Labai Jums ačiū, - pasakiau. - Labai miela iš Jūsų pusės.

- Pokalbis? - Gadadhara sušnabždėjo rinkdamas daiktus. - Jūs vos galėjote įsiterpti.

Vairuotojas greitai iššoko iš taksi ir nubėgo prie tos automobilio pusės, kur aš sėdėjau. Atidaręs dureles, šiek tiek nusilenkė per liemenį.

- Mokestis būtų 16 baksų, - pasakė jis. - Bet nesirūpinkite. Niujorkui reikia daugiau tokių vaikinių kaip jūs.

Kai išlipau iš taksi, jis žingtelėjo į priekį ir staiga apkabino mane. Tuomet atsitraukė.

- Turiu vieną prašymą jums, vaikinai, - pasakė jis. - Prašau, pasimelskite už mane. Gerai? Ir paskaitykite tą knygą, apie kurią pasakojau.

- Būtinai, - pasakiau, kai jis įlipo atgal į taksi. - Ir žinote ką, Jūs taip pat pasimelskite už mus.

- Būtent tai žmonės ir turėtų daryti, - atsakė jis, jo balsas tilo, tolstant automobiliui. - Religija turėtų suartinti žmones, o ne išskirti juos. Mano draugas Omaras kartą pasakė...

Po keletos minučių jo taksi įsiliejo į greitai judančių automobilių srautą. Einant į šventyklą, Gadadhara susijuokė.

- Jums nepavyko užduoti klausimų, ar ne? - paklausė jis.

Nusišypsojau.

- Nesvarbu, - pasakiau. - Netgi neuždavęs klausimų sužinojau apie Niujorką daugiau, nei galėjau įsivaizduoti. Mes tikrai turime daug bendro su tuo taksi vairuotoju. Jis šaunus vaikinai.

Kitą dieną nuėjau ir nusipirkau tą knygą. Joje radau tokią ištrauką:

„Kur yra supratimas, ten yra ir meilė. Kai nėra supratimo, tai tik keliami begaliniai srautai klausimų“.

[Taksisto išmintis, Risa Mickenburg, Chronical Books, 1996]